

Valtiovarainministeriö

NEUVOSTORAPORTTI VM2021-00102

EUS Oraheimo Hanna(VM), Ikonen
Susanna(VM)

18.02.2021

Asia

Valtiovarainministerien (ECOFIN) epävirallinen videokokous 16.2.2021 ja euroryhmän videokokous 15.2.2021

Kokous

Valtiovarainministerien epävirallinen videokokous 16.02.2021

Ministerit keskustelivat talousnäkymistä komission talviennusteen pohjalta ja saivat tilannekatsauksen elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) toimeenpanosta. Tässä yhteydessä Suomi, Slovakia ja Puola esittelivät omia elpymis- ja palautumissuunnitelmiaan ja niiden prioriteetteja.

Komissio informoi SURE:n toimeenpanosta. Tarkempi raportti välineen vaikutuksista valmistuu maaliskuussa. Lisäksi komissio kertoi suunnitelmistaan elpymisvälineen (NGEU) varainhankinnalle. Komissio suunnittelee aloittavansa varainhankinnan kesäkuussa 2021, mikäli omien varojen päätöksen ratifiointiprosessi ja elpymissuunnitelmien valmistelu etenevät suunnitellusti.

Puheenjohtaja tiedotti neuvoston suosituksesta vastuuvapauden myöntämiseksi komissiolle vuoden 2019 varainkäytön osalta, sekä neuvoston päätelmistä vuoden 2022 talousarvion suuntaviivoiksi. Ne hyväksytään neuvoston kirjallisella menettelyllä.

Ministerit keskustelivat myös EU:n globaalista elpymisaloitteesta, jonka tarkoituksena on yhdistää velkahelpotukset ja investoinnit kestäväan kehityksen tavoitteisiin. EU:n toimintalinja maaliskuun G20-kokoukseen valmistellaan talous- ja rahoituskomiteassa 22.2. ja hyväksytään kirjallisella menettelyllä.

Muissa asioissa Alankomaat otti esille FATCA-sopimuksen korostaen vastavuoroisuuden merkitystä tietojen vaihdossa ja kaksoiskansalaisten yhdenvertaista kohtelua.

Euroryhmässä saatiin WHO:n tilannekatsaus Covid-19 pandemiaan liittyen. Keskustelu talousnäkymistä ja politiikkatoimista käytiin komission talviennusteen ja euroryhmän puheenjohtajan esittelemän euroalueen finanssipolitiikkaa koskevien keskustelujen suunnitelman pohjalta.

Ministerit keskustelivat meneillään olevista aloitteista euron kv. roolin vahvistamiseksi. Eurohuippukokous tulee keskustelemaan asiasta maaliskuussa.

Ministerit saivat tilannekatsauksen yrityssektorin vakavaraisuudesta.

Rahoituspalveluita koskevat ajankohtaiset lainsäädäntöehdotukset

Komissio antoi katsauksen käynnissä olevista rahoituspalveluhankkeista. Komissio kertoi odottavansa vähittäismaksustrategiaa koskevia neuvoston päätelmiä maaliskuun Ecofin-kokoukseen. Komissio uskoi, että neuvottelumandaatti digitaaliseen rahoitukseen liittyvissä MiCA- sekä DORA-ehdotuksissa on mahdollista saavuttaa Portugalin puheenjohtajuuskaudella. Komissio toivoi nopeaa yhteisymmärrystä järjestämättömien lainojen jälkimarkkinoita koskevasta direktiivistä käytävissä toimielinten välisissä trilogi-neuvotteluissa.

Talouden elpyminen Euroopan unionissa

Ministerit keskustelivat yleisestä taloustilanteesta ja saivat tilannekatsauksen elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) toimeenpanosta. Lisäksi komissio kertoi työttömyysriskien lieventämiseksi perustetun tilapäisen tukivälineen SURE:n toimeenpanosta ja suunnitelmistaan EU:n elpymisvälineen (NGEU) varainhankinnalle.

Talousnäkymistä keskusteltiin komission talviennusteen ja puheenjohtajan tausta-asiakirjan pohjalta. Esillä olivat tämänhetkisten politiikkatoimien tehokkuus ja erityisesti tarve tukitoimien jatkamiselle. Komissio ennustaa, että kaikkien jäsenmaiden taloudet kasvavat tänä vuonna, mutta erot ovat edelleen suuria sekä jäsenmaiden että eri sektoreiden välillä. Komissio odottaa talouden elpymisen käynnistyvän vuoden toisella puoliskolla rokotusten etenemisen myötä. Toisaalta mahdollisia riskejä ovat pandemiatilanteen huonontuminen ja tukitoimista irtaantumisen seuraukset.

Komissio kertoi RRF:n toimeenpanosta ja ilmoitti saaneensa alustavia elpymis- ja palautumissuunnitelmia 19 jäsenvaltiolta. Komissio toivoi, että omien varojen päätös ratifioitaisiin mahdollisimman nopeasti kansallisissa parlamenteissa, jotta varojen hankinta voidaan aloittaa. Komissio kertoi myös valmistelevansa RRF:n raportointiin liittyviä delegoituja säädöksiä, jotka sen on määrä antaa vuoden loppuun mennessä. Lisäksi Suomi, Slovakia ja Puola esittelivät omia elpymis- ja palautumissuunnitelmiaan ja niiden prioriteetteja.

Komissio kertoi, että siltä on tulossa tarkempi raportti SURE-välineen vaikutuksista maaliskuussa. Välineen toimeenpano on ollut komission mukaan onnistunutta ja luo pohjaa NGEU:n varainhankinnalle. NGEU:n ensimmäiset liikkeellelaskut on suunniteltu tapahtuvan kesäkuussa. NGEU:n myötä EU:sta tulee merkittävä toimija rahoitusmarkkinoille. Keskustelussa korostettiin EU:n roolia vihreän rahoituksen edelläkävijänä, samoin kuin tarvetta sujuvaan yhteistyöhön kansallisten valtionkonttoreiden kanssa. Komissio raportoi lisää valmistelujen etenemisestä huhti-toukokuun vaihteessa.

Neuvoston suositus unionin varainhoitovuoden 2019 yleisen talousarvion toteuttamista koskevan vastuuvapauden myöntämisestä komissiolle

Puheenjohtaja totesi Euroopan tilintarkastustuomioistuimen (ETT) antaneen vuoden 2019 osalta positiivisen lausunnon unionin tileistä ja tuloista, mutta kielteisen lausunnon menoista, johtuen erityisesti korkean riskin menojen kasvaneesta osuudesta. Puheenjohtaja toivoi jäsenmailta laajaa tukea kirjallisessa menettelyssä hyväksyttävälle suositukselle. Hyväksyttävänä olevan tekstin mukaan neuvosto suosittelee vastuuvapauden myöntämistä komissiolle. Alankomaat ilmoitti äänestävänsä suositusta vastaan ja Ruotsi aikovansa äänestää tyhjää. Lisäksi Tanska ja Saksa esittivät kriittisiä puheenvuoroja. Unionin varainhoidon positiivista kehitystä pidettiin tärkeänä erityisesti elpymisvälineen myötä kasvavien määrärahojen vuoksi. Puheenjohtaja esittelee neuvoston vastuuvapaussuosituksen 1.3.2021 Euroopan parlamentille CONT-valiokunnan kokouksessa.

Neuvoston päätelmät varainhoitovuoden 2022 talousarvion suuntaviivoista

Puheenjohtaja esitteli kirjallisessa menettelyssä hyväksyttävien suuntaviivojen sisältöä lyhyesti ja korosti vuoden 2022 talousarvion tärkeyttä erityisesti unionin elpymisen näkökulmasta. Puheenjohtaja totesi, että suuntaviivoissa painotetaan myös elpymispaketin varainkäytön läpinäkyvyyden tärkeyttä ja toivoi komission ottavan suuntaviivat mahdollisimman laajalti huomioon vuoden 2022 talousarvioesityksen valmisteluissaan. Komissio vakuutti ottavansa neuvoston kommentit huomioon ja yhtyi toteamukseen siitä, että vuoden 2022 talousarvio on erityisen tärkeä elpymisen näkökulmasta.

Kansainväliset asiat - aloite maailmanlaajuisesta elpymisestä ja helmikuun G20-kokousten valmistelu

Ministerit keskustelivat EU:n maailmanlaajuisesta elpymisaloitteesta, jonka komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen esitteli toukokuussa 2020. Elpymisaloitteen tarkoituksena on yhdistää velkahelpotukset ja investoinnit kestäväen kehityksen tavoitteisiin. Komission, Pariisin klubin sekä Euroopan investointipankin alustuksissa todettiin, että alhaisen tulotason maiden velkatilanne on pahentunut koronapandemian vuoksi. Tästä johtuen näiden maiden mahdollisuudet elvyttämiseen ovat rajalliset. Komissaari Urpilainen painotti, että Euroopan menestys riippuu myös globaalista kehityksestä. Pelkkä Euroopan elpymisen tukeminen ei riitä, vaan lisäksi tarvitaan maailmanlaajuisia yhteistyötä alhaisen tulotason maiden tukemiseksi.

Keskustelua käytiin muun muassa DSSI-aloitteesta (Debt Service Suspension Initiative), jonka puitteissa alhaisen tulotason maiden velanhoitomenoja on lykätty. Lisäksi keskustelua herätti ajatus siitä, että EU voisi tehdä aloitteen Kansainväliselle valuuttarahastolle uudesta SDR –allokaatiosta (Special Drawing Rights), jolla alhaisen tulotason maiden rahoitusongelmia voitaisiin helpottaa. SDR-allokaation muuttamista koskevien keskustelujen etenemiseen kohdistuu uudenlaisia odotuksia Yhdysvaltojen uuden hallinnon myötä. Puheenvuoroissa korostettiin yhteistyön ja koordinaation merkitystä jatkokeskusteluissa.

Toisena aiheena keskusteltiin EU:n toimintalinjasta 26.2. järjestettävään G20-kokoukseen. Kokouksessa käsitellään maailmantalouden näkymiä koronapandemian päättymisen häämöttäessä. Komissio korosti taloudellisten toimien koordinaatiota ja monenvälistä yhteistyötä sekä kehitysrahoituksen arkkitehtuuria. EU:n toimintalinjaa valmistellaan talous- ja rahoituskomiteassa ja yhteiset linjaukset hyväksytään kirjallisessa menettelyssä. Kokouksen tuloksista raportoidaan maaliskuun Ecofin-kokouksessa.

Muut asiat

Muissa asioissa Alankomaat otti esille Yhdysvaltain kanssa tehdyn finanssilitietojen vaihtoa koskevan FATCA-sopimuksen. Esille nostettiin tietojenvaihdon vastavuoroisuus ja Yhdysvaltain kaksoiskansalaisten kohtelu. Komissio kertoi olevansa tietoinen esiin nostetuista huolista ja totesi, että tietojenvaihdon vastavuoroisuutta ja kaksoiskansalaisten yhdenvertaista kohtelua tulee edistää. Keskustelujen edistäminen sai tukea useissa puheenvuoroissa. Puheenjohtaja totesi keskustelujen jatkuvan Yhdysvaltojen hallinnon kanssa.

Euroryhmä

1. Makrotalouden kehitys ja politiikanäkymät euroalueella

Kokouksen aluksi Maailman terveysorganisaation (WHO) asiantuntijat antoivat viimeisimmän tilannekatsauksen terveyskehityksestä Covid-19 pandemiaan liittyen. Asiantuntijoiden mukaan edelleen vallitsee suuri epävarmuus erityisesti liittyen viruksen leviämiseen ja uusien varianttien syntymiseen. He kuitenkin toivat myös esiin suuren edistymisen liittyen testaamiseen, hoitoihin ja rokotuksiin. Rokotusten edistyminen nostaa odotuksia vähittäiselle muutokselle parempaan. Euroryhmä tulee jatkossakin seuraamaan tiiviisti terveystilanteen kehitystä yhdessä talouden kehitykseen euroalueella. Mitä nopeammin pandemia on selätetty, sitä nopeammin voidaan hoitaa sen taloudelliset seuraukset.

Komission talviennusteessa talouskasvun odotetaan jatkuvan keväällä vaikean talven jälkeen. Ennusteen lähtökohhta on talouden asteittainen avautuminen vuoden alkupuoliskolla ja kasvun kiihtyminen vuoden loppupuolella. Elpymis- ja palautumistukiväline (RRF) on positiivinen riski ennusteelle ja tukee sekä vahvistaa kestävästä elpymisestä.

Euroryhmän puheenjohtaja esitteli euroalueen finanssipolitiikkaa koskevien keskustelujen suunnitelman seuraavalle puolelle vuodelle. Keskustelussa nousi esiin maiden talousnäkyymiin liittyvä epävarmuus ja sen aiheuttamat vaikeudet tulevien vuosien julkisen talouden suunnittelulle. Keskustelussa tuotiin esiin jatkossakin tarve yhteisymmärrykseen ja koordinoituihin toimiin. Ministeri Vanhanen totesi puheenvuorossaan, että kansallisilla elpymis- ja palautumissuunnitelmilla on keskeinen rooli elpymisen käynnistymisessä. Suunnitelmien tulee johtaa pysyvästi korkeampaan kasvuun. Komission tulee varmistaa, yhdessä jäsenmaiden kanssa, että kaikkia maita kohdellaan tasapuolisesti ja että RRF-raha ei väärästä kilpailua. Finanssipolitiikkaa koskeviin keskusteluihin suhtaudumme positiivisesti. Puheenjohtaja veti keskustelun yhteen, että tärkeää ovat kolme asia: varmuus, konsensus ja koordinaatio (certainty, consensus ja coordination).

2. Euron kansainvälinen rooli

Ministerit keskustelivat meneillään olevista aloitteista euron kansainvälisen roolin vahvistamiseksi joulukuun 2020 eurohuippukokouksen ohjeistuksen mukaisesti ja pohjautuen komission tammikuussa 2021 julkaisemaan tiedonantoon *Euroopan talous- ja rahoitusjärjestelmä: lisää läpinäkyvyyttä, vakautta ja häiriönsietokykyä*. Euron vahvempi kansainvälinen asema suojaisi taloutta valuuttamarkkinoiden häiriöiltä, vähentäisi riippuvuutta muista valuutoista, vahvistaisi kansainvälisen valuuttajärjestelmän häiriönsietokykyä ja lisäisi järjestelmän vakautta. Euron kansainvälinen rooli on yksi osa Euroopan avointa strategista autonomiaa. Euroryhmä on viime vuosina keskustellut euron kansainvälisen roolin vahvistamisesta useita kertoja. Komissio suunnittelee parhaillaan lisätoimia euron maailmanlaajuisen käytön edistämiseksi. Euroryhmän keskustelussa euron kv. roolin vahvistaminen nähtiin tärkeänä. Eurohuippukokous tulee keskustelemaan euron kv. roolin vahvistamisesta maaliskuussa.

3. Yrityssektorin vakavaraisuus – tilannekatsaus

Asiakohdassa euroryhmä keskusteli eurooppalaisen yrityssektorin tilannekuvasta ja vakavaraisuudesta komission laatiman muistion pohjalta. Covid-19 pandemian vaikutusten lievittämiseksi yrityssektoria on tuettu tuntuvasti kaikissa EU:n jäsenvaltioissa.

Puheenjohtaja yhteenvedossa todettiin, että keskustelussa oli ollut muutama yleinen tema, mm. mitä on saavutettu estämällä konkurssseja, jatkossa on tarve työskennellä läheisesti yksityisen sektorin kanssa ja Covid-19 pandemian vuoksi yritykset tulevat kohtaamaan vakavaraisuusongelmia. Samalla kuitenkin on muistettava, että on kohdattu vuoden 2020 vaikeudet ja käyty avointa dialogia. Aiheeseen palataan huhtikuussa.

4. Muut asiat

a) Liettuan päivitetty alustava talousarviosuunnitelma

Ministereitä informoitiin Liettuan päivitetystä alustavasta talousarviosuunnitelmasta, jonka komissio vastaanotti 21.12. Komissio arvioi, että suunnitelma on yleisesti ottaen neuvoston suositusten mukainen.

b) Viron uuden hallituksen politiikkaprioriteetit

Viron valtiovarainministeri Keit Pentus-Rosimannus informoi ministereitä Viron uuden hallituksen politiikkaprioriteeteista.

Suomen edustajat

Valtiovarainministeri Vanhanen, valtiosihteeri Aula ja virkamiesvaltuuskunta

Liitteet

Viite

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi
